

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozantky:	Mgr. Veronika Jarolínová, Ph.D.
Téma práce:	Vývoj prokuratury v okrese Trutnov v letech 1949 - 1993
Rozsah práce:	167 s. textu, 368233 znaků
Datum odevzdání práce:	21.06.2018

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autorka se v práci zabývá fungováním prokuratury v okrese Trutnov v letech 1949 – 1993. Aktuálnost otázky nesouvisí pouze se současnou snahou o reformu soustavy státních zastupitelství, kdy poznání kořenů může být inspirační potenciál (ať již v pozitivním či negativním smyslu slova). Nakonec, jak konstatoval Radkin Honzák, příběh každého (i instituce) začíná hluboko v minulosti, která nám sice nenáleží, ale která výslednou podobu takového instituce formuje. Přestože o prokuratuře vyšlo poměrně dost článků, statí i další literatury, je přístup autorky nový zvláště ve dvou ohledech. Za prvé se pokusila o statistické lokální šetření, kdy jádrem práce (cca polovina textu - s. 72 – 155) je právě prezentace těchto šetření včetně grafů a tabulek. Za druhé se autorka snažila spojit obecný, širší pohled na organizaci a fungování prokuratury a metodu lokální sondy. Přitom mohla navázat na své předchozí publikační výstupy. K otázce přistoupila komplexně, když převažující část textů z poslední doby se soustřeďuje hlavně na úlohu prokuratury v rámci politických procesů.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma prokuratury je tématem poměrně náročným, neboť vyžaduje poznání a zpětné zprostředkování systému, který již v praxi v ČR nefunguje, a to jak po stránce organizační, tak z hlediska personálního substrátu, tak působnosti a faktické činnosti dané soustavy. Kol. Jarolínová pracovala, jak s literaturou, tak s právními předpisy a pramennou základnou a byla schopná zcela samostatně a přiměřeně vstupní údaje využít a zpracovat pro účely kvalifikační práce. Hlavními metodami použitými při tvorbě práce jsou metoda deskriptivní, statistická a analyticko-syntetická. Zčásti rovněž metoda komparativní a orální historie (ta je užita v příloze). Z hlediska právněhistorického hlediska bývá metoda lokální statistické sondy spíše pomocným prostředkem, poskytujícím informace určené k dalšímu zpracování, neboť hlavní náplní by měla být kritická analýza založená na právněhistorickém a právněfilozofickém étosu badatele. Lokální statistická sonda významnější vypovídací hodnotu pro konceptualizaci tématu a vytváření oborového diskurzu může mít jen ve srovnání s pracemi obdobného typu, na základě nichž se utváří plastičtější obraz. Ani každodennost pravděpodobně není zobrazena statistikou dostatečně živě. Sama autorka si ovšem uvedené úskalí uvědomuje a pokouší se proto jej vyvarovat tím, že v práci poskytuje i jistý přehled „determinantů“, které by podle její úvahy mohly mít větší vliv na počet a charakter napadlých věcí.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je vhodně formálně i systematicky členěna. Po úvodu a rozboru pramenné základny (chybí zde zmínka o nejdůležitějších předpisech, s nimiž kol. Jarolínová pracovala), výzkumu a použité literatury (s. 9 – 15) následuje pasáž týkající se organizace a postavení prokuratury v letech 1949 – 1993 (s. 16 – 36). Dále je zde obsažen text o věcné působnosti prokuratury rozlišující všeobecný dozor a dozor v trestním a civilním řízení. Zajímavá kapitola pojednává o vnitřní organizaci prokuratury včetně organizačního a aprobačního

řádu z roku 1987 (s. 54 – 71). Gró práce představuje dvoukapitola zahrnující analýzu z archivu získaných dat na úseku všeobecného dozoru, trestního a občanskoprocenálního dozoru i personálního obsazení vcelku vhodně chronologicky rozdělená na období let 1949 – 1960 a období 1961 – 1993. Je otázkou, zda období 1989 - 1993 nemohlo být vzhledem k zásadním celospolečenským změnám, k nimž došlo po roce 1989, vyňato do zvláštní pasáže anebo skutečně fungování, řešené otázky i přístupy byly shodné s obdobím dominance Komunistické strany Československa ve stranicko-politickém i státním systému, a lze je tedy zahrnout do jediné množiny s dobou „Sametu“ předcházející. Jedním z definičních znaků statistiky je totiž skutečnost, že je si vždy třeba při jejím uplatnění uvědomit její relativitu, která je dána kritériem zvolenými při jejím vytváření. Badatel se dostává k idelálnímu číslům bez kontextu. Nicméně tato drobná připomínka nikterak nesnižuje kvalitu provedeného výzkumu. Už proto ne, že doktorandka omezuje možné dopady tohoto elementu např. rozdělením analýzy na několikaleté časové úseky (např. 1988 – 1991), což na druhou stranu do jisté míry umožňuje sledovat i měnící se trendy. Byť by možná tuto problematiku bylo možné ještě lépe demonstrovat, kdyby byly statistiky provedeny skutečně až do r. 1993. Práce je obligátně zakončena závěrem (s. 156 – 167) a doplněna seznamem zkratk, přílohami (zejm. je tvoří tabulky agendy trutnovské prokuratury po desetiletích a rozhovor s bývalým prokurátorem panem JUDr. J.D.

4. Vyjádření k práci

Text je velmi kvalitní kvalifikační prací, nad níž kol. Jarolínová bezpochyby strávila mnoho času. Ukazuje teoretické porozumění problematice i zaujetí autorky pro zvolené téma. Zrcadlí taktéž již tvůrčí vyzrálou, která je důsledkem předchozích publikačních počínů doktorandky. Přestože je práce snad až příliš časově rozkročena, je to vyváženo lokálním omezením zkoumání na škodu. Statistiku autorkou provedené, přestože snad jí samotnou zatížily a možná zčásti omezily s ohledem na rozsah práce méně „číselné“ pasáže, jsou velmi přínosné pro eventuální budoucí výzkum problematiky. Z hlediska čtivosti asi nejzdařilejší jsou právě „mimostatistické“ pasáže práce. Možnou otázkou, jíž by se autorka ještě mohla zabývat, je otázka zda ústavně (ústavním zákonem) zakotvený institut všeobecného dozoru, který z prokuratury vytvářel tzv. čtvrtou – kontrolní či dozorovou moc, stál vedle trestního dozoru a občanskosoudního dozoru nebo jej doplňoval či zda nešlo o nadřazený pojem, kdy některé zásahy v trestním řízení, ale i v civilním řízení by snad bylo možné do něj zařadit. Zajímavý je vnitřní organizační a aprobační řád z roku 1987, kdy by možná bylo možné dovysvětlit, proč byl zvolen zrovna tento rok. Zvláštní ocenění si zaslouží kol. Jarolínová za volbu i zpracování tématu, když se snaží představit prokuraturu v jiném - funkčním světle, než jen jako instrument fungující v rámci tzv. politických procesů, které tvořily konec konců jen menšinový díl činnosti v historii tohoto orgánu. Tím prohlubuje poznání o tomto orgánu a doplňuje mozaiku o další dílky, potřebné pro komplexní uchopení otázky. K tomuto pojetí se ostatně autorka sama na s. 166 hlásí. Autorka také správně výslovně uvádí dílčí cíle, které se jí z objektivních důvodů dosáhnout nepodařilo. Samozřejmě jako u každého textu lze zmínit některé nedostatky, což je ostatně i úkolem oponentského posudku. Např. prokuratura (ať už královská nebo generální) je jistě staršího data než vznikl SSSR. Hesla a tvrzení v dobových teoretických knihách z období 1948 – 1989 byly občas úlitbou, nutnou a vyžadovanou, tak jako se například dnes hledají kořeny evropské integrace ve středověkých útvarech Svaté říše římské nebo zemí koruny svatoštěpánské a moderní instituty v historických institutech přes zjevnou odlišnost prostředí, konstrukce, podmínek, dobové mentality atp. Přitom je to opět samotná autorka, která např. na s. 37 upozorňuje na rozdíly v koncepcích československé a sovětské vědy. Zde lze např. odkázat na v příloze práce použitý rozhovor, kde metoda orální historie (byť je k ní vždy potřeba přistupovat obzvlášť obezřetně) ukazuje, že praxe

se mohla od proklamací občas poměrně lišit. U grafů pak lze vytknout to, že pro různé otázky sledují různé časové úseky a jsou k dispozici v relativně komparativní podobě jen do r. 1991. Konečně autorka nemusela výslovně zmiňovat početní množství materiálu a literatury, jež musela procházet, neboť to je zjevné jak z textu, tak ze seznamu zdrojů práce. To už je nevýhoda právní historie. Gramaticky je v práci jen několik drobných chyb. Např. na s. 10 *všeobecnho*, na s. 16 *sovětského svazu*, v přepisu rozhovoru *nevšímalý, falšovaly* Nic z výše uvedených drobných výtek ovšem nikterak nesnižuje vysoce nadstandardní/výbornou kvalitu posuzované práce včetně práce s použitými zdroji.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce byly splněny.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autorka pracovala na práci samostatně, navazovala na svou předchozí tvůrčí publikaci. Práce nevykazuje podle dostupných údajů nestandardní znaky.
Logická stavba práce	Práce je logicky postavena, po úvodu a obecnějších pasážích následuje gró práce, soustředující se na prezentaci statistických analýz a závěr.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	V práci jsou použity primární zdroje, cizojazyčná literatura, citace jsou zcela odpovídající vysokým standardům, požadovaným od kvalifikačních prací téhož typu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Práce je založena na statistické metodě. Analýza jejích výsledků je přiměřená.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Práce obsahuje rovněž a ve velké míře i grafy a tabulky, které dobře osvětlují zkoumanou látku.
Jazyková a stylistická úroveň	K jazykové a stylistické úrovni práce nemám vážnějších připomínek.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Všeobecný dozor prokuratury v československé teorii a v praxi okresu Trutnov.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Práci doporučuji k uznání za rigorózní práci
---	--------------	--

V Praze dne 02.10.2019

JUDr. Jiří Šouša, Ph.D.
oponent